

KÚRIA

Bfv.I.191/2017/8. szám

A Kúria Budapesten, a 2017. év június hó 20. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben IV. rendű és XII. rendű terheltek védői, valamint a VI. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a **Zalaegerszegi Törvényszék** Bf.239/2016/29. számú ítéletét **IV. rendű, VI. rendű és XII. rendű** terheltekre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Keszthelyi Járásbíróság a 2016. február 3. napján kihirdetett 2.B.127/2013/392. számú ítéletében

- IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 18 rendbeli lopás büntetésében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (6) bekezdés b) pont], melyből 16 rendbeli társtettesként, 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett, 1 rendbeli kísérlet, 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetésében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont], 6 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetésében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), d) pont, (6) bekezdés b) pont], 16 rendbeli lopás büntetésében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (5) bekezdés b) pont], melyből 14 rendbeli társtettesként, 1 rendbeli bűnsegédként

elkövetett, 1 rendbeli kísérlet, 3 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), d) pont, (5) bekezdés b) pont], 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetében [1978. évi IV. törvény 326. § (1) bekezdés, (5) bekezdés b) pont], 15 rendbeli lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (4) bekezdés b/1. pont], melyből 14 rendbeli társtettesként, 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett, 1 rendbeli kísérlet, 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c) pont, (4) bekezdés b/1. pont], 1 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b/1. pont], 5 rendbeli lopás vétségében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont], melyből 4 rendbeli társtettesként elkövetett, 91 rendbeli közokirattal visszaélés vétségében [1978. évi IV. törvény 277. § (1) bekezdés], melyből 81 rendbeli társtettesként, 10 rendbeli bűnsegédként elkövetett, 52 rendbeli készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségében [1978. évi IV. törvény 313/C. § (7) bekezdés a) pont], melyből 44 rendbeli társtettesként, 7 rendbeli bűnsegédként elkövetett, 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény 313/C. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés a), b) pont, (4) bekezdés b) pont] és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény 313/C. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés a), b) pont, (3) bekezdés b) pont].

Ezért halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt hét év szabadságvesztésre és hét év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és a terhelt a szabadságvesztés büntetés legalább négyötöd részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra, és vele szemben 64.244.886 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. Ugyanakkor az ellene 1 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntette [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (4) bekezdés b/1. pont] miatt emelt vád alól felmentette.

- VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetében [Btk. 379. § (1) bekezdés c) pont I. fordulat, (1) bekezdés I. fordulat, (5) bekezdés b) pont]; ezért négy év nyolc hónap szabadságvesztésre és a közügyektől öt év eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap, és vele szemben 28.693.000 forint vagyonekobzást is elrendelt.

- XII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 1 rendbeli lőfegyverrel visszaélés büntetében [Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont] és

folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetében [Btk. 379. § (1) bekezdés c) pont IX. fordulat, (1) bekezdés III. fordulat, (4) bekezdés b) pont], amely részben kísérlet; és ezért őt halmazati büntetésül egy év - végrehajtásában két év próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy annak végrehajtási fokozata börtön. Rendelkezett továbbá arról, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

Mindhárom terhelt esetében rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, valamint a járulékos kérdésekről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró **Zalaegerszegi Törvényszék** a 2016. szeptember 23. napján kihirdetett Bf.239/2016/29. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

- IV. rendű vádlottnak az 51/a tényállás kapcsán társtettesként elkövetett lopás büntetteként [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (6) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetteként [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (4) bekezdés b) pont]. Az 50) tényállás kapcsán 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntetteként [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (4) bekezdés b/1. pont] értékelt bűncselekményeknél az 1978. évi IV. törvény 316. § (2) bekezdés d) pont szerinti minősítést mellőzte, a 25. tényállási pont kapcsán a minősítés változatlanul hagyása mellett megállapította, hogy a cselekmény kísérleti szakban maradt, 15 rendbeli lopás büntetteként [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), c), d) pont, (4) bekezdés b/1. pont] értékelt cselekményei kapcsán megállapította, hogy 13 rendbeli társtettesként elkövetett;

- XII. rendű terhelt több rendbeli, folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetettének minősített cselekménye kapcsán a részben kísérlet kitételt mellőzte;

- IV. rendű terhelt vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzte és pontosította a bűnügyi költség viselésére, valamint az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó rendelkezést.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét mindhárom felülvizsgálattal érintett terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatokkal szemben IV. rendű és a XII. rendű terhelt védője, valamint a VI. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára, valamint 373. § (1) bekezdés II.b) pontjára és 21. § (3) bekezdésére hivatkozva.

Az indítványozók arra hivatkoztak, hogy a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, mivel a fellebbviteli bírói tanács elnöke, dr. Rupa Melinda az ügyben nyomozási bíróként járt el, amikor másodfokú tanácselnökként a Zalaegerszegi Városi Bíróság nyomozási bírójának az ügyben hozott határozatai ellen bejelentett fellebbezések elbírálásában részt vett. Ennek alátámasztására elsődlegesen az EBH 2016.B.14. számú határozatra, valamint az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI. 30.) AB határozatára hivatkoztak.

IV. rendű és a XII. rendű terhelt védője a fentieken túlmenően is törvénysértőnek tartotta a lefolytatott büntetőeljárást, arra utalva, hogy a másodfokú határozat meghozatalában előadó bíróként, illetve szavazó bíróként egyébként járásbírószágra beosztott bíró járt el; álláspontjuk szerint egy ilyen horderejű és terjedelmű ügyben a jogerős határozat meghozatalára jogosult másodfokú tanácsban egy másik településen és alacsonyabb fokú járásbírószágon szolgálatot teljesítő bíró nem járhat el, és erre tekintettel azt is kétségsbe vonták, hogy a **Zalaegerszegi Törvényszék** képes lett volna megfelelő tanácsot alakítani.

A védő bírói elfogultság kapcsán utalt arra, hogy a **Zalaegerszegi Törvényszéken**, mint kis törvényszéken a nagy terjedelmű és jelentőséggel bíró ügy valószínűleg beszélgetések tárgya volt a bírák között, ezért feltehető, hogy az ügyben el nem járt bírák is olyan részletekbe menően ismerték az ügyet, amely ismeretek a pártatlan elbírálást ellehetetlenítették. Erre figyelemmel pedig más törvényszék kijelölését is indokoltnak találta.

Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a Keszthelyi Járásbíróság az I. és a II. rendű terhelt vonatkozásában olyan elkülönítő és a büntetőeljárást felfüggesztő végzést hozott, és az ezen végzés ellen bejelentett ügyészi fellebbezést elbíráló **Zalaegerszegi Törvényszék** másodfokú tanácsának tagja egy nyomozási bíró volt.

Mindezek alapján összességében megkérdőjelezte a **Zalaegerszegi Törvényszék**, mint másodfokú tanács ügy elbírálására való alkalmasságát is.

Emellett mind az első-, mind a másodfokú bíróság elfogultságára hivatkozott, ezt arra alapozva, hogy a 37) tényállási pontban az elsőfokú bíróság a terhelteket bűnösnek kimondó ítéletében arra hivatkozott: más büntetőügy kapcsán már megállapította a büntetőjogi felelősséget, melyet egyébként a másodfokú bíróság helybenhagyott. Sérelmezte, hogy a 32) tényállási pontban megjelölt sértett „lehet” szavát tényként, mint súlyosító körülményként értékelte az elsőfokú bíróság, és ugyan a másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság határozatát, azonban a IV. rendű terhelt büntetését ennek ellenére nem enyhítette.

Alaptalannak tartotta továbbá az ítélet azon ténymegállapítását is, amely szerint a sértett a bűncselekmény pszichikai következményeként vetélt el.

IV. és XII. rendű terhelt védője azt is sérelmezte, hogy a 2015. április 15. napján és a 2015. november 4. napján megtartott tárgyalások között több mint hat hónap telt el, továbbá az eljáró hatóságok több esetben megtagadták, valamint elmulasztották az iratok kiadását a védő részére, és a **Zalaegerszegi Törvényszék** által hozott végzések egy része nem szerepel a nyomozati iratok között.

Végül arra hivatkozott, hogy a 2015. szeptember 30. napján készült 354. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv szerint a távolmaradását egyébként nem kérő védeneket, valamint védőjüket a bíróság nem értesítette a határnapról, ennek ellenére az ezen terhelteket érintő 43. vádpontra vonatkozóan bizonyítást vett fel, a tárgyaláson jelenlévő X. rendű terheltet [aki kizárólag a 43. pontban szerepelt] meghallgatta.

Mindezekre figyelemmel mindkét indítványozó a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére tett indítványt azzal, hogy a bíróság a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot utasítsa új eljárásra, illetve a IV. rendű és XII. rendű terhelt védője más törvényszék kijelölését is indítványozta.

A külön előterjesztett felülvizsgálati indítványokat a Kúria a 2017. március 20. napján meghozott Bfv.I.291/2017/4. számú végzésével egyesítette.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványokat részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

Álláspontja szerint a IV. rendű és a XII. rendű terhelt védőjének az elfogultságra alapított érvelése lényegében a bizonyítékok bírói mérlegelését támadja, ami a felülvizsgálati indítványban kizárt. Hivatkozott továbbá a Pécsi Ítélet tábla határozatára, amelyben a XII. rendű terhelt által bejelentett elfogultsági kifogást elbírálv mind a Keszthelyi Járásbíróság, mind a **Zalaegerszegi Törvényszék** kizárását megtagadta. Utalt arra is, hogy önmagában a bírák kizárásának megállapítására nem alkalmas az, ha a védő nem tartja szakmailag felkészültnek az ügyben eljáró bírákat.

Egyebekben pedig arra hivatkozott, hogy a felülvizsgálati indítványban az indítványozók olyan relatív eljárási szabálysértésekre hivatkoztak, amelyek a felülvizsgálati törvényi okai között nem szerepelnek.

A Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjára történő hivatkozással kapcsolatban pedig az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban Abtv. rendelkezéseire utalva azt fejtette ki, hogy az Alkotmánybíróság határozatának visszamenőleges hatálya csak akkor van, ha az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt semmisít meg, és egyúttal a határozatában kifejezetten arról rendelkezik, hogy ez a felül nem vizsgált bírói döntéseket is érinti, illetve elrendeli a megsemmisített jogszabály alkalmazása alapján jogerős határozattal befejezett büntetőeljárások felülvizsgálatát. Miután a hivatkozott alkotmánybírósági határozat nem rendelkezett alaptörvény-ellenes jogszabály megsemmisítéséről, és erre figyelemmel pedig az Abtv. 45. § (3) bekezdésében és az (5) bekezdés I. fordulatával rögzített ex nunc főszabálytól eltérően nem is rendelkezhetett, álláspontja szerint az alkotmánybírósági határozat közzétételét megelőzően jogerőre emelkedett határozattal befejezett büntetőeljárásokat a döntés nem érintheti.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatot mindhárom felülvizsgálattal érintett terheltre vonatkozó részében hatályában tartsa fenn (BF.221/2017/1.).

IV. rendű és XII. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében a másodfokú bíróság kizártságára vonatkozó indítványát változatlan tartalommal fenntartotta.

Utalt arra, hogy az időközben hatályba lépett, az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2017. évi XXIX. törvény rendelkezései sem változtatnak azon a tényen, hogy az Alkotmánybíróság döntésére figyelemmel felülvizsgálatnak, és a megtámadott határozat hatályon kívül helyezésének van helye. Álláspontját a törvény miniszteri indokolásával támasztotta alá.

Végül észrevétele 7. oldalán a 7) pontban az eljáró bírák által jelzett iratokból kivilágító elfogultságra, mint védenői terhére eső tényezőre mutatott rá, azonban álláspontja szerint ezzel nem alapozta a felülvizsgálati kérelmet elfogultságra.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően, a felülvizsgálati indítványban megjelölt okra figyelemmel bírálta felül; amellet tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt és az indítványokban nem hivatkozott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében

meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A Be. 373. § (1) bekezdés II. b) pontja szerint az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

A felülvizsgálati indítványban is hivatkozott és a másodfokú bíróság határozatának meghozatala, valamint a felülvizsgálati indítvány előterjesztésekor hatályban volt Be. 21. § (3) bekezdés a) pontja alapján a bíróság további eljárásából ki van zárva az a bíró, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el.

Az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI. 30.) AB számú határozata 1. pontja rögzíti, hogy alkotmányos követelmény a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontja alkalmazásából, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, akár a nyomozás során bíróként járt el.

A Zala Megyei Bíróság, illetve a **Zalaegerszegi Törvényszék**, mint másodfokú bíróság bírójaként, dr. Rupa Melinda az I. rendű terhelt és társai ellen indított büntetőügyben a Zalaegerszegi Városi Bíróság nyomozási bírójaként által meghozott határozatok elleni fellebbezések elbírálása során az alábbi határozatok meghozatalában vett részt a tanács elnökeként:

Bnyf.86/2011/3. szám,	2011. május 20.
Bnyf.152/2011/5. szám,	2011. szeptember 9.
Bnyf. 180/2011/3. szám,	2011. október 28.
Bnyf.176/2011/3. szám,	2011. október 28.
Bnyf.180/2011/3. szám,	2011. október 28.
Bnyf.170/2011/3. szám,	2011. november 4.
Bnyf.168/2011/3. szám,	2011. november 4.
Bnyf.192/2011/3. szám,	2011. november 18.
Bnyf.2/2012/3. szám,	2012. január 20.
Bnyf.24/2012/3. szám,	2012. március 9.

A fenti határozatok közül a 2011. szeptember 9. napján meghozott Bnyf.152/2011/5. számú végzéssel a Zala Megyei Bíróság megváltoztatta a Zalaegerszegi Városi Bíróság 18.Bny.257/2011/4. számú végzését, és VII. rendű (bírószáki szakban XII. rendű terhelt) gyanúsított házi őrizetét megszüntette és vele szemben lakhelyelhagyási tilalmat rendelt el;

a 2011. május 20. napján meghozott Bnyf.86/2011/3. számú végzéssel a Zalaegerszegi Városi Bíróság 18.Bny.140/2011/2. számú végzését - egyebek mellett - IV. rendű (bírószáki szakban VI. rendű terhelt) gyanúsított vonatkozásában is helybenhagyta;

a 2012. január 20. napján meghozott Bnyf.2/2012/3. számú végzéssel a Zalaegerszegi Városi Bíróság 18.Bny.377/2011/2. számú végzését

XII. rendű gyanúsított vonatkozásában helybenhagyta;

és végül a 2012. március 9. napján meghozott Bnyf.24/2012/3. számú végzéssel a Zalaegerszegi Városi Bíróság 18.Bny.5/2012/2. számú végzését XII. rendű gyanúsított vonatkozásában helybenhagyta. Valamennyi esetben a másodfokú bíróság tanácsának elnöke dr. Rupa Melinda volt.

Ezen körülmény azonban nem eredményezhette a felülvizsgálati eljárásban megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését.

Ahogy arra a Legfőbb Ügyészség helytállóan utalt: az Alkotmánybíróság határozata meghozatalát megelőzően hozott bírósági döntések tekintetében visszaható hatályú jogkövetkezményt nem írt elő, miként azt sem, hogy a felmerült alkotmánybírósági kérdéssel érintett bírósági határozatokat felül kell vizsgálni.

Másrészt az időközben hatályba lépett, az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról rendelkező 2017. évi XXIX. törvény 1. §-a - az Alkotmánybíróság fent említett határozatára figyelemmel - módosította a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontját az alábbiak szerint:

„A vádemelést követően a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben a vádemelés előtt nyomozási bíróként, majd nyomozási bíró határozata elleni fellebbezés tárgyában eljár.”.

A IV. rendű és a XII. rendű terhelt védőjének a törvény módosítással kapcsolatban előterjesztett álláspontjával ellentétben sem az Alkotmánybíróság határozata, sem a fenti törvény módosítás nem eredményezheti a folyamatban volt büntetőügyben megjelölt bírák kizárását és erre tekintettel felülvizsgálati eljárásban a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.

A védő figyelmét ugyanis elkerülte, hogy a 2017. évi XIX. törvény 13. §-a kiegészítette a Be.-t a 606/B. §-szal. Ennek (1) bekezdés b) pontja egyértelműen akként rendelkezik, hogy a törvénytől másodfokú tanácsának tagjaként a Be. 215. § (3) bekezdése alapján eljáró bíró a 2016. november 30-a után indult büntetőeljárás esetében minősül kizártnak.

A jogalkotó pedig ezzel egyértelművé tette, hogy sem az Alkotmánybíróság döntésének, sem pedig a törvény módosításnak nincs visszaható hatálya.

A Keszthelyi Járási Ügyészség B.1917/2010/205. számú vádiratát a Keszthelyi Járásbíróság előtt 2013. április 8. napján nyújtotta be. Ekkor került sor tehát a vádemelésre, azaz a büntetőeljárás a bíróság előtt 2016. november 30-a előtt indult, ezért a

Zalaegerszegi Törvényszék felülvizsgálati indítványokban megnevezett bírójának kizárására és ez okból a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére nincs törvényes lehetőség.

A Kúria a teljesség kedvéért megjegyzi, hogy a felülvizsgálati indítványokban hivatkozott EBH 2016.B.14. számú döntés szerint valóban feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés és felülvizsgálati ok, ha a büntetőügy elbírálásánál az ügydöntő határozat meghozatalában olyan bíró vesz részt, aki ugyanabban az ügyben nyomozási bíróként járt el.

Ez a döntés azonban jelen esetben nem irányadó, tekintettel arra, hogy abból egyértelműen megállapítható: a felülbírált ügyben az ügydöntő határozat meghozatalában ténylegesen a nyomozás során eljáró nyomozási bíró vett részt. A **Zalaegerszegi Törvényszék**, mint másodfokú bíróság határozatának meghozatala idején pedig egyértelmű volt a Kúria álláspontja abban a kérdésben, hogy a másodfokú bíróság tanácsának tagja - amennyiben nyomozási bírói határozat ellen bejelentett fellebbezés elbírálásában vesz részt - ezen tevékenysége kapcsán nem minősül nyomozási bírónak. Ezen a rendelkezésen - az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel - a 2017. évi XXIX. törvény 1. §-a változtatott, azonban kizárólag a 2016. november 30-a után indult büntetőeljárások tekintetében.

Kétségtelen tény, hogy a IV. rendű és XII. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára előterjesztett észrevételeiben egyértelművé tette, hogy felülvizsgálati kérelmét elfogultságra nem alapozta, azonban a Kúria a felülvizsgálat során a Be. 423. § (5) bekezdése alapján a megtámadott határozatot a 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

Ezzel kapcsolatban a Kúria további - a felülvizsgálati indítványban meg nem jelölt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt.

A Be. 373. § (1) bekezdés II.b) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés, ha a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja alapján az ügyben olyan bíró járt el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

Az ezen pontra alapított relatív kizárási körülmény (elfogultság) csak erre irányuló bírói bejelentés, illetőleg az erről rendelkező, kizárást kimondó határozat alapján zárja ki az érintett bírót az ügy elintézéséből.

A következetes bírói gyakorlat szerint a bíró kizárásának lehetséges okát az ügghöz kötötten kell vizsgálni, és esetileg kell tisztázni, hogy az eljáró bíró esetében az elfogultság

megállapítható-e. Az erre vonatkozó bejelentést ugyanakkor alapos és konkrét okkal kell alátámasztani. Az elfogultság általános szinten történő megfogalmazása, amely közvetett összefüggésbe sem hozható a bíró személyével, nem alkalmas a kizárási ok megállapítására.

Az Alkotmánybíróság a 25/2013. (X. 4.) AB határozatában mutatott rá arra, hogy a kizárási indítványok egyébként sem korlátlanul, hanem csak az eljárási törvény által előírt szigorúbb rendben gyakorolhatók; azaz a felülvizsgálati eljárás során is irányadó a Be. 23. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint a felülvizsgálati eljárásban az elfogultsági kizárási ok akkor áll fenn, ha a kérelmező első ízben olyan konkrét körülményt kíván érvényesíteni, melyről bizonyítja, hogy arról a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.

A felülvizsgálati indítvány azonban az eljárt bírák elfogultságára alapvetően a határozataik kapcsán utalt, és ez lényegében a bizonyítékok bírói mérlegelésének meg nem engedett támadása, amelyre tekintettel a felülvizsgálat kizárt.

Mindezen túlmenően a Pécsi Ítéltábla a XII. rendű terhelt által bejelentett elfogultsági kifogást elbírálv a Keszthelyi Járásbíróság és a **Zalaegerszegi Törvényszék** kizárását megtagadta.

A Kúria a teljesség kedvéért utalni kíván arra is, hogy a IV. rendű és XII. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány III. pontjában teljes mértékben alaptalanul és iratellenesen hivatkozik arra, hogy a védeneket érintő 43. vádpontra vonatkozóan az elsőfokú bíróság 2015. szeptember 30. napján bizonyítást vett fel anélkül, hogy az érintett terhelteket, illetőleg védőjüket a határnapról értesítette volna, illetőleg részükre idézést bocsátott volna ki. A felülvizsgálati indítvány külön is kihangsúlyozta, hogy a terheltek nem kérték, hogy a bíróság a tárgyalást távollétükben tartsa meg.

A bíróság nem vitásan elköveti a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja szerinti eljárási szabálysértést, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartja meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező, és megsérti ezt a szabályt, ha a terhelt megjelenéséről nem gondoskodik, bár annak akadálya nincs, és rá nézve így folytat le bizonyítást, illetve kötelező védelem esetén a védőt a tárgyalásra nem idézi; ez egyben a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati ok is. Emellett az, ha az egyik vádlott kihallgatása a másik vádlott védőjének távollétében történik - aki emiatt nem gyakorolhatta kérdezői, észrevételezési, indítványtételi jogát -, a vádlott védelemhez és védekezéshez való joga sérül (BH 2007.330.).

Ezen eljárási szabálysértés azonban az elsőfokú bíróság eljárásában nem valósult meg.

A Keszthelyi Járásbíróság 2015. szeptember 30. napján felvett 2.B.127/2013/354. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyve szerint a IV. rendű, és a XII. rendű terheltek, illetőleg védőjük nem voltak jelen, jelen volt azonban a X. rendű terhelt, továbbá a külföldön más ügyben fogvatartásban lévő I. és II. rendű terheltek védői. A jegyzőkönyv 1. oldalán a bíróság rögzítette, hogy ezen a napon a bizonyítás (iratismertetés) csak az I. és a II. rendű terhelteket érinti, és erről a bíróság a többi terheltet és a védőket is tájékoztatta.

Ezen a tárgyaláson a bíróság a X. rendű terheltnek és védőjének a 43. vádpont tekintetében az ügy elkülönítésére irányuló indítványát elutasította.

Kétségtelen, hogy a X. rendű terhelt a 43. tényállási pontban a IV. rendű és XII. rendű terhelttel együtt volt érintett, azonban ezen vádpont kapcsán semmilyen bizonyítási cselekmény nem történt a tárgyaláson; az elkülönítés iránti indítvány elutasítása és annak indokolása ugyanis nem minősül ilyennek.

A jegyzőkönyv szerint ténylegesen az I. és II. rendű terheltek vonatkozásában került sor a korábbi tárgyalási napok anyagának ismertetésére.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány ezen részében nem foghatott helyt, az abban hivatkozott eljárási szabálysértés nem valósult meg.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint felülvizsgálatnak kizárólag az ott tételesen megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések miatt van helye.

Miután - ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is utalt - a felülvizsgálati indítványban az előzőeken túl felsorolt eljárási szabálysértések nem tartoznak ezek közé, ezek miatt a felülvizsgálat kizárt, így ezekkel a Kúria érdemben nem foglalkozott.

A fent kifejtettekre tekintettel a Kúria felülvizsgálati indítványokat alaptalannak találta, és a megtámadott másodfokú ítéletet VI. rendű, IV. rendű és XII. rendű terheltekre vonatkozó részében, a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés d) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418.

§ (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel.

Budapest, 2017. június 20.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő